PROVOCĂRI SOCIALE GLOBALE ASUPRA MIŞCĂRII SINDICALE: ÎNȚELEGEREA IDENTITĂȚII, IDEOLOGIEI ŞI SCOPULUI

Irina NICOLAESCU
Universitatea de Stat din Moldova
irina.nicolaeescu@usm.md
ORCHID: 0000-0002-0802-5646

CZU: 331.105.44:327:323.1

Abstract: *The 21st century has seen a dramatic increase in social inequality and economic insecurity across the globe. Global social challenges have a significant impact on the trade union movement, affecting the understanding of its identity, ideology and purpose. The world of work is going through a period of transformation and unions are responding to the needs and aspirations of workers with innovation and insight. Discussions of the fundamental purpose of unions have been the subject of considerable academic research. This historical and theoretical debate has continuing relevance and importance for the study of trade unionism today. Globalization and economic liberalization have led to increased competition between countries and between workers. Rapid technological change has led to the automation of many jobs and increased requirements for skills and qualifications. And unions must adapt to these changes and find ways to protect and represent workers in this new reality.*

Cuvinte cheie: *provocări globale, mişcare sindicală, globalizare, identitate.*

Introducere

Secolul al XXI-lea a cunoscut o creştere dramatică a inegalităţii sociale şi a insecurităţii economice pe tot globul. Provocările sociale globale au un impact semnificativ asupra mişcării sindicale, afectând înţelegerea identităţii, ideologiei şi scopului acesteia. Lumea muncii trece printr-o perioadă de transformare, iar sindicatele răspund nevoilor şi aspiraţiilor lucrătorilor cu inovaţie şi perspectivă. Globalizarea şi liberalizarea economică au dus la o creştere a concurenţei între ţări şi între lucrători. Schimbările tehnologice rapide au dus la automatizarea multor locuri de muncă şi la creşterea cerinţelor de competenţe şi calificări. Iar sindicatele trebuie să se adapteze la aceste schimbări şi să găsească modalităţi de a proteja şi de a reprezenta lucrătorii în această nouă realitate. Schimbările demografice, cum ar fi îmbătrânirea populaţiei şi migraţia internaţională, au adus noi provocări pentru sindicate. Îmbătrânirea populaţiei înseamnă că sindicatele trebuie să se concentreze mai mult pe problemele lucrătorilor în vârstă şi să găsească modalităţi de a-i proteja în faţa discriminării şi a pensionărilor anticipate. Migraţia internaţională aduce, de asemenea, provocări în ceea ce priveşte reprezentarea lucrătorilor migranţi şi protecţia drepturilor lor în ţările gazdă.

Pe lângă aceste aspecte, sindicatele se implică şi în lupta pentru drepturile lucrătorilor în societate. Ele susţin măsuri legislative pentru protecţia lucrătorilor, cum ar fi legi privind salariul minim, orele de muncă şi siguranţa la locul de muncă. Sindicatele se implică şi în politica publică, promovând politici care să sprijine lucrătorii şi să reducă inegalităţile sociale. Sindicatele au un rol important în promovarea solidarităţii între lucrători şi în construirea unei voci puternice pentru drepturile acestora. Ele organizează proteste, greve şi alte acţiuni de protest pentru a atrage atenţia asupra problemelor lucrătorilor şi pentru a obţine schimbări pozitive.

Conţinut

Discuţiile referitoare la scopul fundamental al sindicatelor au fost obiectul unor cercetări academice considerabile. Această dezbatere istorică şi teoretică are o relevanţă şi o importanţă continuă pentru studiul sindicalismului de astăzi. Înţelegerea sindicalismului a dus la folosirea numeroaselor concepte de către academicieni pentru a descrie ceea ce autorii ar numi esenţa sindicalismului. Termenii folosiţi pentru a descrie tipuri de sindicalism au inclus caracter, funcţie, identitate, ideologie şi scop. Prin urmare, problemele de definire nu sunt noi în relaţiile industriale. Problema este de a înzestra cu înţelesuri exacte cuvintele care sunt utilizate în mod obişnuit cu puţină sau deloc încercare de definire.[4, p. 844]

Ideologic, sindicatele se bazează pe principiile solidarității şi luptei de clasă. Solidaritatea este convingerea că toţi sunt împreună – că luptele sunt conectate şi că trebuie să se sprijine unii pe alţii pentru a câştiga. Lupta de clasă este recunoaşterea faptului că există un conflict de interese fundamental între muncitori şi angajatori şi că acest lucru poate fi rezolvat doar prin acţiune colectivă.

Ne cătând la variate relatări ale scopului sindical din literatura de specialitate, nu poate fi contestat faptul că sindicatele sunt în primul rând organizaţii care există pentru reprezentarea intereselor membrilor, atât individuale, cât şi colective. Trebuie remarcat aici că întrebările despre ceea ce fac sindicatele în mod obişnuit şi problemele importante asociate cu structurile interne, guvernarea şi strategiile, nu sunt ignorate – mai degrabă, în urma lucrărilor ambelor, importanţa lor este recunoscută, dar aceste concepte sunt informate de o noţiune mai complexă de scop. În urma unei revizuiri amănunţite a literaturii, este clar că problemele de caracter, scop, identitate şi ideologie domină lucrările existente, dar se argumentează că utilizarea acestor termeni este problematică. [4, 845]

Cercetătorul R. Hyman prezintă cea mai sistematică şi subtilă relatare a identităţii sindicale – subtilă pentru că, analitic, recunoaşte tensiunile din cadrul sindicatelor între diferite obiective şi, empiric, se bazează pe o înţelegere detaliată a istoriei şi practicilor sindicatelor. EL se referă la *scop şi identitate* sau *identitate, ideologie şi strategie*, acestea reprezentând o polarizare triplă a identităţilor

sindicale. Ideea fundamentală este că sindicatele se confruntă pe trei direcţii, deci o polarizare triplă: spre piaţă; ca agenţii de clasă; şi în raport cu societăţile în care sunt încorporate. În realitate, sindicatele sunt influenţate de fiecare dintre aceste direcţii concurente şi astfel de tensiuni au un impact asupra esenţei unui sindicat. [4, p. 846]

Daca este să ne referim la definirea provocărilor sociale globale trebuie de menţionat că acestea se desfăşoară în condiţiile globalizării, un proces deosebit de dinamic al creşterii interdependenţelor dintre statele naţionale, ca urmare a extinderii şi adâncirii legăturilor transnaţionale în tot mai largi şi mai variate sfere ale vieţii economice, politice, sociale şi culturale şi având drept implicaţie faptul că problemele devin tot mai globale decât naţionale, cerând, la rândul lor, o soluţionare mai curând globală, decât naţională. [2, p. 37]

Una dintre provocările majore cu care se confruntă mişcarea sindicală în prezent este schimbarea identităţii şi a rolului său în societate. În trecut, sindicatele erau asociate în principal cu lucrătorii din industrie şi cu lupta pentru drepturile acestora. [8] Cu toate acestea, în ultimele decenii, economia globală s-a schimbat semnificativ, iar locurile de muncă din industrie au fost înlocuite în mare măsură de locuri de muncă în sectorul serviciilor şi în economia digitală. Acest lucru a dus la o scădere a numărului de membri ai sindicatelor şi la o pierdere a influenţei acestora.

O altă provocare este globalizarea şi schimbările economice. Globalizarea a dus la o creştere a concurenţei şi a mobilităţii forţei de muncă, ceea ce a slăbit puterea sindicatelor în faţa angajatorilor. În plus, schimbările economice, cum ar fi automatizarea şi externalizarea, au dus la pierderea locurilor de muncă şi la schimbări în structura pieţei muncii, ceea ce a afectat capacitatea sindicatelor de a reprezenta lucrătorii.

În ultimul timp, comerţul mondial s-a extins semnificativ, dar acest fapt nu a contribuit la creşterea globală şi la crearea de locuri de muncă. Cu toate acestea, creşterea puternică a economiei globale nu a condus până acum la o îmbunătăţire corespunzătoare a condiţiilor de muncă şi a standardelor de viaţă pentru mulţi. Sărăcia absolută a scăzut, datorită dinamismului economic din ultimii ani, a eforturilor companiilor private, a lucrătorilor migranţi şi a remitenţelor acestora şi a comunităţii internaţionale de dezvoltare. Cu toate acestea, în multe cazuri, condiţiile de pe piaţa muncii şi calitatea creşterii ocupării forţei de muncă nu s-au îmbunătăţit în aceeaşi măsură. În multe economii în curs de dezvoltare, crearea de locuri de muncă a avut loc în principal în economia informală, unde aproximativ 60% dintre lucrători găsesc oportunităţi de venit. [1, p. 20] Cu toate acestea, economia informală se caracterizează prin mai puţină siguranţă a locului de muncă, venituri mai mici, absenţa accesului la o serie de beneficii sociale şi mai puţine posibilităţi de participare la programe formale de educaţie şi formare – pe scurt, absenţa ingredientelor cheie ale oportunităţilor de muncă decentă.

Putem menţiona şi o astfel de provocare socială globală precum fragmentarea şi diversitatea forţei de muncă. Forţa de muncă devine din ce în ce mai fragmentată şi diversă, cu lucrători din diferite sectoare, industrii şi ţări. Această diversitate poate face dificilă organizarea şi reprezentarea tuturor lucrătorilor de către sindicate, deoarece interesele şi nevoile acestora pot fi diferite.

Conform ultimelor date din Raportul OIM 2022 sindicatele se numără printre cele mai mari organizaţii reprezentative din lume, cu peste 251 de milioane de membri. Mai mult, calitatea de membru a devenit mai diversă în ultimii ani. [10, p. 6] O evoluţie pozitivă este creşterea gradului de sindicalizare a lucrătorilor independenţi, reflectând natura în schimbare a muncii şi faptul că sindicatele sunt din ce în ce mai capabile să atragă membri în afara funcţiilor lor tradiţionale. Sindicatele şi-au modificat chiar statutul legal pentru a admite lucrători independenţi şi pentru a oferi lucrătorilor din economia informală posibilitatea de a se organiza.

Într-adevăr, în unele ţări au fost înfiinţate sindicate sau secţii specifice ale sindicatelor în acest scop. Datorită sindicalizării persoanelor care desfăşoară activităţi independente, apartenenţa la sindicat a crescut cu 3,6% în ultimii zece ani. Un avertisment important este însă faptul că sindicalizarea nu a ţinut pasul cu creşterea ocupării forţei de muncă şi, la nivel global, densitatea sindicală este mai mică decât era acum 10 ani. Mai mult, rata de sindicalizare în rândul persoanelor cu locuri de muncă precare, cum ar fi lucrătorii temporari, cei care desfăşoară activităţi independente sau lucrătorii din economiile informale şi de platformă, rămâne mai scăzută decât în rândul lucrătorilor cu locuri de muncă standard tradiţionale. [5]

De asemenea, se poate de menţionat că ratele de sindicalizare sunt mai mari în rândul femeilor decât în rândul bărbaţilor. Cu toate acestea, trebuie făcut mai mult pentru a creşte participarea femeilor la conducerea sindicatelor. În plus, ratele de sindicalizare sunt mai mari în sectorul public decât în sectorul privat. Dar sunt evidenţiate şi unele diferenţe geografice. Ratele de sindicalizare variază considerabil de la o ţară la alta: dacă sunt calculate pentru întreaga forţă de muncă angajată, inclusiv lucrătorii independenţi, variază de la 3,9% în Africa Centrală la 31,4% în Europa de Nord sau de la mai puţin de 1% în Burundi la 79% în Islanda. [5]

Munca precară şi creşterea inegalităţii este o altă provocare semnificativă. Creşterea muncii precare, a contractelor de muncă temporare şi a formelor alternative de angajare a dus la o slăbire a puterii de negociere a sindicatelor. În plus, inegalitatea economică în creştere a dus la o polarizare a forţei de muncă şi la dificultăţi în reprezentarea intereselor tuturor lucrătorilor. Angajarea profitabilă a devenit şi continuă să fie o activitate de bază în societăţile noastre. Munca este un ingredient cheie al recunoaşterii sociale, al stimei de sine, al identităţii personale şi al participării în societate. Este esenţial pentru identitatea individuală, leagă indivizii între ei şi ajută la localizarea oamenilor în sistemul de

structuri sociale. Pe perioade lungi în trecut, munca a însemnat un loc de muncă stabil, cu normă întreagă, reprezentând un progres substanţial faţă de o vârstă mai fragedă, când munca era tratată puţin diferit faţă de produse. Munca era, în mare măsură, legată de modelul standard de angajare conform căruia un lucrător avea un singur angajator, lucra un an întreg şi cu normă întreagă fără o dată de încheiere prestabilită, mai ales la sediul angajatorului şi avea dreptul la beneficii fie direct furnizate de angajator sau prin sistemul de asigurări sociale. Munca precară se referă la forme de muncă caracterizate prin contracte de muncă atipice, beneficii sociale limitate sau inexistente şi drepturi statutare, grade ridicate de nesiguranţă a locului de muncă, vechime în muncă scăzută, salarii mici şi riscuri ridicate de accidentare şi îmbolnăvire profesională. Din punctul de vedere al lucrătorilor, munca precară este legată de angajarea incertă, imprevizibilă şi riscantă. [3, p. 5]

În Declaraţia de la Philadelphia a OIM, este scris că *munca nu este o marfă*. O gamă largă de analize economice se bazează pe ipoteza greşită că pieţele muncii sunt la fel ca orice altă piaţă şi că lucrătorii sunt într-adevăr mărfuri. În timp ce pieţele muncii funcţionează prin interacţiunea dintre lucrători şi angajatori, ele sunt fundamental diferite de alte pieţe din mai multe motive şi în special în ceea ce priveşte distribuţia inegală a puterii de negociere între lucrătorii individuali şi angajatori. Ca atare, pieţele muncii nu sunt pieţe perfect competitive. Creşterea muncii precare indică faptul că pieţele muncii nu sunt omogene. Acest lucru este în contradicţie cu raţionamentul economic ortodox, care presupune existenţa unei pieţe unificate şi competitive a forţei de muncă, formată din cumpărători şi vânzători în concurenţă deschisă între ei. Indiferent de segmentarea pieţei muncii, se susţine adesea că creşterea numărului de locuri de muncă anormale şi precare este cauzată în primul rând de angajatorii care încearcă să eludeze reglementările existente pe piaţa muncii, în special legislaţia privind protecţia forţei de muncă. În acelaşi mod, se susţine că reglementările pieţei muncii şi instituţiile conexe ale pieţei muncii denaturează pieţele altfel eficiente, făcându-le rigide şi provocând şomaj. [3, p. 10] Toate aceste aspecte fac ca pieţele muncii să fie departe de a fi perfect competitive şi necesită reglementări şi politici specifice pentru a asigura o distribuţie echitabilă a puterii şi a veniturilor între angajatori şi angajaţi.

O altă provocare sunt schimbările tehnologice şi digitalizarea. Tehnologia şi digitalizarea au adus schimbări semnificative în modul în care lucrăm şi în modul în care sunt organizate locurile de muncă. Aceste schimbări pot afecta negativ sindicatele, deoarece pot duce la pierderea locurilor de muncă şi la schimbări în relaţiile de muncă tradiţionale. De la începutul mileniului, sindicatele au suferit o restructurare şi reorganizare semnificativă pentru a reprezenta şi a servi unui număr de membri din ce în ce mai diverşi. De o semnificaţie deosebită este accentul sporit al sindicatelor de a ajunge la lucrătorii cei mai vulnerabili şi cei mai slab plătiţi. Acestea includ lucrătorii informali, lucrătorii migranţi şi lucrătorii casnici, toţi fiind guvernaţi de o varietate de

aranjamente de lucru, inclusiv contracte pe durată determinată şi temporare. Mai recent, sindicatele au căutat să reprezinte lucrătorii platformei digitale. [5]

Sindicatele din întreaga lume se confruntă cu progresele tehnologice rapide care provoacă condiţiile de muncă şi securitatea locului de muncă. Automatizarea a început deja să înlocuiască locurile de muncă în multe sectoare, cum ar fi producţia, transportul şi logistica. Acest lucru ar putea exacerba inegalitatea existentă între lucrătorii care au acces la tehnologie şi cei care nu au. Ca răspuns, sindicatele ar trebui să caute parteneriate strategice cu reprezentanţii guvernului şi personalităţile de top din industrie pentru a susţine iniţiative de dezvoltare a competenţelor. Sindicatele ar trebui, de asemenea, să lucreze îndeaproape cu angajatorii şi furnizorii de tehnologie în ceea ce priveşte standardele de utilizare etică şi cele mai bune practici pentru implementarea automatizării. Procedând astfel, se pot asigura că toţi lucrătorii beneficiază de aceste avansuri mai degrabă decât să sufere din cauza lor.

Economia platformelor digitale prezintă provocări, dar devine şi un domeniu extrem de dinamic şi inovator de intervenţie sindicală. În Argentina, Asociaţia Personalului din Economie a Platformei Digitale organizează lucrătorii platformei digitale într-un nou sindicat afiliat la principalele federaţii sindicale argentiniene. În Indonezia, şoferii de motociclete şi de taxi au colaborat cu sindicatele pentru a înfiinţa un comitet de acţiune pentru transportul online, care sa angajat în dialog cu companiile şi guvernul pentru a reglementa mai bine sectorul. În Danemarca, sindicatele au semnat un acord colectiv cu o platformă digitală de lucru, care acoperă aspecte precum tranziţia de la statutul de liber profesionist la statutul de angajat, acoperirea asigurărilor şi soluţionarea disputelor. Între timp, în Kenya, o aplicaţie pentru telefonul mobil este folosită de lucrătorii din transportul din economia informală pentru a avea acces la asigurările de sănătate. [5]

Mişcarea sindicală globală se confruntă cu provocări fără precedent în era digitală. Pe măsură ce industriile evoluează, apar noi practici de muncă care au potenţialul de a perturba modelele tradiţionale de management al muncii, iar aceste transformări digitale pot ameninţa puterea şi influenţa sindicatelor. Acest articol va explora unele dintre cele mai presante provocări sociale pentru mişcarea sindicală, susţinând în acelaşi timp că, pentru ca sindicatele să rămână relevante, trebuie să-şi recunoască şi să-şi îmbrăţişeze identitatea, ideologia şi scopul de a-şi adapta şi reafirma rolul de forţă puternică pentru schimbare pozitivă.

Sindicatele nu pot continua să-şi considere mandatele ca organizare şi reprezentare a lucrătorilor în jurul unor probleme tradiţionale, cum ar fi salariile sau orele de lucru. Tehnologia, schimbările climatice, dezvoltarea durabilă, problemele de gen, egalitatea de remunerare şi violenţa şi hărţuirea la locul de muncă – printre multe alte aspecte – sunt din ce în ce mai importante şi trebuie incluse în dialogul social. Există într-adevăr câteva exemple bune de sindicate care integrează problemele legate de tehnologie în dialogul social, variind de la

dreptul la deconectare (ca în Franţa), la protecţia datelor şi managementul algoritmic, la monitorizarea supravegherii tehnologice a lucrătorilor. În acest punct, aş dori să semnalez un acord recent între guvernul spaniol şi partenerii sociali cu privire la drepturile lucrătorilor faţă de managementul algoritmic. [5]

O altă provocare este faptul că în multe ţări, sindicatele se confruntă cu atacuri politice şi legale, care limitează drepturile lucrătorilor de a se organiza şi de a negocia colectiv. Aceste atacuri pot slăbi puterea şi influenţa sindicatelor şi pot afecta capacitatea acestora de a-şi atinge scopurile. Sindicatele se confruntă cu o transformare a pieţei muncii care ia multe forme diferite. Progresul tehnologic, ecologizarea economiei, schimbările demografice şi concurenţa globală din ce în ce mai intensă schimbă profund peisajul în care sindicatele caută să reprezinte interesele lucrătorilor. La aceste provocări putem adăuga preponderenţa de lungă durată a muncii informale. Crizele multiple, inclusiv COVID-19, au testat sever capacitatea şi rezistenţa partenerilor sociali. Astăzi, restricţiile legale privind activitatea sindicală şi încălcările drepturilor sindicale, cum ar fi dreptul de organizare şi negociere colectivă pentru toţi lucrătorii, sunt larg răspândite. Deloc surprinzător, numărul de membri ai sindicatelor este cel mai scăzut acolo unde drepturile sindicale sunt restricţionate. [5]

În iulie 2022, Confederaţia Internaţională a Sindicatelor (CSI) şi-a lansat anual Indexul drepturilor globale. Acesta arată că în Europa, drepturile cel mai frecvent încălcate au fost dreptul la grevă şi dreptul la negociere colectivă. Prin ratificarea convenţiilor OIM, guvernele Europei Centrale şi de Est şi-au asumat obligaţii de a pune în aplicare drepturile lucrătorilor. În realitate, mulţi lucrători se confruntă cu obstacole în accesul la drepturile lor. [7]

Pentru Republică Moldova una din cele mai semnificative provocări sociale globale care are impact direct asupra mişcării sindicale este migraţia forţei de muncă. Astfel, tranziţia, care a avut influenţe ireversibile asupra economiei ţării şi implicit asupra omului, a provocat şomajul şi sărăcia în masă, exodul nemaipomenit al populaţiei apte de muncă peste hotarele ţării în căutarea surselor de existenţă, alte fenomene până în 1989 necunoscute şi nespecifice societăţii moldoveneşti. Problema exodului masiv al populaţiei Republicii Moldova, peste hotare în scopul de a găsi un loc de muncă bine plătit este foarte actuală. În străinătate la muncă pleacă reprezentanţi ai tuturor categoriilor sociale. Această migraţie are un impact semnificativ asupra economiei şi societăţii moldoveneşti, dar şi asupra mişcării sindicale. [6, p. 42]

Una dintre principalele provocări este reprezentată de faptul că mulţi muncitori moldoveni care lucrează în străinătate se confruntă cu condiţii de muncă precare şi exploatare. Aceştia sunt adesea expuşi la salarii mici, ore de muncă prelungite, lipsa de protecţie socială şi discriminare. Aceste condiţii de muncă precare fac ca aceşti muncitori să fie vulnerabili şi să nu aibă posibilitatea de a se organiza în sindicate şi de a-şi apăra drepturile. [11, p. 20] De asemenea, migraţia forţei de muncă are un impact negativ asupra pieţei muncii din Republica Moldova. Plecarea unui număr mare de muncitori calificaţi şi

necalificaţi în străinătate duce la o scădere a forţei de muncă disponibile în ţară. Aceasta poate duce la o lipsă de muncitori în anumite sectoare, precum sănătatea, educaţia şi construcţiile, şi la o creştere a şomajului în ţară.

Aceste provocări sociale globale au un impact direct asupra mişcării sindicale din Republica Moldova. Sindicatele se confruntă cu dificultăţi în a organiza şi reprezenta muncitorii moldoveni care lucrează în străinătate, din cauza distanţei geografice şi a lipsei de informaţii despre drepturile lor. De asemenea, sindicatele se confruntă cu dificultăţi în a negocia şi apăra drepturile muncitorilor moldoveni în străinătate, deoarece aceştia sunt supuşi legislaţiei şi sistemelor de protecţie socială ale ţărilor în care lucrează.[9] Pentru a face faţă acestor provocări, mişcarea sindicală din Republica Moldova trebuie să se adapteze şi să găsească soluţii inovatoare. Aceasta poate include colaborarea cu sindicatele din ţările în care lucrează muncitorii moldoveni, pentru a le sprijini în organizarea şi reprezentarea acestora. De asemenea, sindicatele pot dezvolta programe de informare şi consiliere pentru muncitorii moldoveni care lucrează în străinătate, pentru a-i ajuta să-şi cunoască drepturile şi să-şi apere interesele.

Concluzie

Mişcarea sindicală se confruntă cu numeroase provocări sociale globale în prezent. Acestea includ schimbarea identităţii şi a rolului său în societate, adaptarea la ideologia şi scopul mişcării într-un mediu politic şi economic ostil, precum şi gestionarea impactului globalizării şi al schimbărilor economice şi tehnologice. Pentru a face faţă acestor provocări, mişcarea sindicală trebuie să se adapteze şi să se reinventeze. Aceasta poate include adoptarea unor strategii noi de organizare şi mobilizare, dezvoltarea de alianţe cu alte grupuri şi mişcări sociale şi adaptarea la schimbările tehnologice şi economice. În plus, sindicatele trebuie să-şi redefinească identitatea, ideologia şi scopul pentru a răspunde nevoilor şi aspiraţiilor lucrătorilor din secolul XXI.

Dacă în trecut, sindicatele erau asociate cu ideologia socialistă şi cu lupta pentru justiţie socială şi egalitate. Cu toate acestea, în prezent, sindicatele trebuie să se adapteze la o lume în care ideologia neoliberală domină şi în care interesele economice sunt prioritare. Aceasta înseamnă că sindicatele trebuie să găsească noi modalităţi de a-şi promova interesele şi de a-şi atinge obiectivele într-un mediu politic şi economic ostil. Globalizarea a dus la o creştere a concurenţei între lucrători din diferite ţări şi la o scădere a puterii de negociere a sindicatelor. În acelaşi timp, schimbările tehnologice au dus la automatizarea multor locuri de muncă şi la creşterea numărului de locuri de muncă temporare sau precare. Aceste schimbări au avut un impact semnificativ asupra mişcării sindicale, care trebuie să găsească modalităţi de a se adapta şi de a-şi proteja membrii într-un mediu de muncă în continuă schimbare. Pentru a rămâne relevante şi eficiente, sindicatele trebuie să găsească noi modalităţi de a-şi promova interesele şi de a-şi proteja membrii într-un mediu de muncă în continuă schimbare.

Bibliografie:

1. Bacchetta M., Ernst E., Bustamante J. P. Globalization and informal jobs in developing countries. Geneva: ILO and WTO, 2009. 190 p.
2. Bari I. Probleme globale contemporane. Bucureşti: Editura Economică, 2003. 158 p.
3. Evans J., Gibb E. Moving from Precarious Employment to Decent Work . Geneva: ILO, 2009. 79 p.
4. Hodder A., Edwards P. The essence of trade unions: understanding identity, ideology and purpose. In: Work, employment and society, vol. 29(5), 2015. P. 843–854. https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0950017014568142
5. How are trade unions adapting to changes in the world of work? https://www.ilo.org/actrav/media-center/news/WCMS_883756/lang--en/index.htm
6. Iațco M. Influența migrației şi inegalităților sociale asupra politicilor pieții muncii în Republica Moldova. În: MOLDOSCOPIE, nr.2 (LXXVII), 2017. P. 36-52.
7. ITUC Global Rights Index 2022 shows that many workers in Central and Eastern Europe have no access to rights. https://www.ilo.org/global/docs/WCMS_851377/lang--en/index.htm
8. Labor Movement. https://www.history.com/topics/19th-century/labor
9. Sindicaliştii au trasat un şir de obiective pentru următoarea perioadă, în cadrul unui eveniment festiv consacrat Zilei Sindicalistului. http://sindicate.md/2023/06/08/sindicalistii-au-trasat-un-sir-de-obiective-pentru-urmatoarea-perioada-in-cadrul-unui-eveniment-festiv-consacrat-zilei-sindicalistului/
10. Social Dialogue Report 2022. Geneva: ILO, 2022. 13 p. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@dcomm/@publ/documents/publication/wcms_842808.pdf
11. Vremiş M., Vladicescu N. Migrația în scop de muncă: Profilul şi provocările actuale ale lucrătorilor migranți moldoveni în principalele țări de destinație. Chişinău: Organizația Internațională pentru Migrație (OIM), 2020. 193 p.